

6984

ნაგაღუდი

საგანგებოთ ჟურნალი
მცირეფორმანთათვის

ივლისი №№ 13, 14. 1917 წ.

გულუღე

გერმანული
ბიბლიოთეკა
1879

წელიწადი 80-XIII.

№№ 13, 14

თბილისი, 1917წ.

5443
F-5818

გერმანული
ბიბლიოთეკა
1879

თბილისი
1917წ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I—სურათი,	1
II—ცელქი იყო ილიკო, —ლეჰსი დ. ელიოზიშვილისა	3
III—წერილი ფუფალასთან, —დ. კასრაძისა	4
IV—ნუ მოკვდება, —ალესი	11
V—ფათერაკი, —ალ. სალარიძისა.	19
VI—მერცხლების გადაფრენა, —ბაბილინასი	25
VII—სპილო და ვირთხა, —თარგმანი მიგიტასი	27
VIII—გასართობი: —რეჰუსი და ახსნა	32

ცელქი იყო ილიკო

ცელქი იყო ილიკო,
ცელქი, დაუდგრომელი;
დილით ადრე ადგომას
დაასწრებდა რომელი?

აგერ ადრე წამოდგა,
ბაღში გაინაცარდა;
ხეზე ბუდე შენიშნა,
უსებ ძაღლა აჯარდა.

ტოტისკენ გადიხნიქა,
ბუდეს მიჰყო ხელია...
ოჰ, ბარტყების დაჭერა
რა ძალიან მწელია!

მაგრამ ტოტმა უძტეუნა,
იწყო ჯესა, ჭრიხლი;
ილო პირს ჩამოვარდა,
მწარედ მორთო ღრიხლი.

ცელქი იყო ილიკო,
ცელქი, დაუდგრომელი;
დილით ადრე ადგომას
მოასწრებდა რომელი?...

წერილი ფუფალასთან

1

სკული!... დედილო... დედი... დედიკო!... ლა ვქნა,
გაიღვიძე!... დედილო... კაკალო!...

თადულა მოესვია. აკოცა. ცივ შუბლზე და-
კონებისაგან გააქროლა. ფრთხილად გულზე
მოუცაცუნა ხელები საუკრებელ ქუჩებთან, მაგრამ
ისევ უკან წამოიღო: ასე ცივი არასოდეს არ ენახა. წამოჯდა.
დაღონებული დაჭურვებდა დედის უძრავ სახეს, მის უცნაურად
მიხუჭულ თვალებს.

ეს ზირველი როდია, რომ დედას ასე გვიან გაჭლავიძე-
ბოდეს. აგერ ერთი კვირეცაა, რაც იგი თადულასათვის ვეღარ
იცლის. რაც გიგა ომში მოსტაცეს და ოჯახი უკაცოდ დარჩა,
მისთვის ერთი დღეც არ გათენებულა ბედნიერი. ზირველად
შასი არ გაიტყვა. თადულა ქმრის მაგიერ ვაჟკაცად ეკუთვნო-
ბოდა. დიდის მსხეობით უმკლავდებოდა განსაჭირს, იმ იმედით,
რომ დღეს ან სხვალ დაუბრუნდებოდა ოჯახის ბურჯი. მაგ-
რამ აი, ეს მესამე საშთარი დადგა, და მისი ლოდინი ღო-
დინად დარჩა.

ბოლოს აცნობეს: გიგა ტყვედ წაიყვანესო. შეძგე გიგას
წერილიც მიიღო: „ჩემო შინობი, გულს ნუ გაიტყვ, მალე

— დედილო... დედიკო!..

შესძახა სელასლად და კურცხალი ცრემლი გადმოჰვარა. თანაც სმა-ძალდა ტირილს ვერ ჰბედავდა, — ეხათებოდა დედისა. სათრი და შიშხილი ერთხანად სტანჯავდა, რომ რაღაცა გაახსენდა. იფიქრა, დედა ავად არის და ავადმყოფთა მსხნელი ხომ ფუფაა არისო. ეს თვითონ დედისგან კარგად იცოდა.

ისწავლა „წმიდაო ღმერთო“. ფუფადა ეოვლა შეძლება, და რასაცა სთხოვ, — გაგიგონებსო. გაიხსენა ეს და დაინოქა. რამდენჯერმე „წმიდაო ღმერთო“ წარმოთქვა, თანაც ზირჯვარს იწერდა. როცა წამოდგა, სიხარულით გადისედა, აბა გამოიღვიძა დედაშ, თუ არაო. დედა რომ უძრავად დაინახა, ისევ დაღონდა წარბები შეიკრა. გულ-ანუეებით მოჰყვა ტირილს. შიშმა აიტანა. ფრთხილად მივიდა ლოკინთან და ნახად გადასძახა:

— დედიკო... დედი...

არავითარი სმა. შუბლზე აკოცა. შეჩერდა. კვლავ თვალებში დაუწყო ეურება. იგივე დუმილი. ახალუსის გრძელი კალთებით ცრემლები მოიწმინდა.

— უნდა ვუშველო რაბე, — გაიფიქრა. ძაგრამ როგორ: თვითონაც არ იცოდა. ბოლოს გაახსენდა, რომ ძამის წერილი მოვიდა ერთხელ. მოიგონა ისიც, რომ წერილი სოფლის მასწავლებელმა ქალმა გადუთარგმნა და ზასუსიც იმასვე მიაწერინა დედაშ. სწორედ ამ დროს ხარსაც ჩამოჰკრეს. ბავშვს სახე გაუბრწყინდა.

— დილილმე, წავიდე მასწავლებელი ვნახო...

III

— კაკ-კაკ-კაკ!..

— ვინ არის? — იკითხა სოფლის მასწავლებელმა ქალმა, რომელმაც ის-ის იყო გაკვეთილები გაათავა და სასადილოდ გაემართა თავის ოთახში.

— შენა, ჰატარა: შემოდი!

თადულა შემოცუნცულდა.

— რა ამბავია, ჰატარავ?

— წელილი უნდა დაწელო...

— წერილი?

— ჰო.

— ვისი ბიჭი სარ?

— დედიკოსი.

— მასწავლებელმა ქალმა ჩაიცინა.

— ჰო, ჰო, გიცნობ... მამასთან გინდათ მიიწეროთ,—არა?
 თანაც საწერ-ქალამს მოჰკიდა სელი.

— რომელ ქალაქში უნდა მივსწეროთ?..

— ალ ვიცი.

— არა, მე თვითონ მოვიგონებ. სომ მამასთან სწერო?

— ალა.

— მაშ ვის სწერ,—დეიდას?

— ალა...

მასწავლებელი ქალი შესდგა.

— კარგი, ჰატარავ, ისევ დედას დაუძახე,—ქ გადმოვიდეს
 და იმან მითხრას. კარგი?

— დედიკო ველ მოვა... მე წელილი უნდა მივწელო...

— შერე და ვის?

— ფუფალას...

— როგორ?

— ფუფალას...

თადულამ დაღვრემილი კილოთი უამბო, თუ დედამ რო-
 გორ ასწავლა ფუფალას ვინაობა.

— ჰო და—ფუფალას უნდა ვსთხოვო დედიკო მომირჩი-
 ნოს.

მასწავლებელს ჯერ ჩაეცინა და უცბად სახე მოედრებოდა.

— ზვად არის დედა?

— ჰო... სუ ძინავს... ფუფალას მივწელოთ—მაღე გაბღვი-
ძოს...

— კარგი, კარგი... აი, დაწერ...

მასწავლებელმა ქალმა კალაში ხელში აიღო და ქბაღღ-
ზე განგებ გაუსვ-გამოუსვა.

— აი, დაწერე კიდევ. ასლა ფუფალა წაიკითხავს...

თადულას სხსე გაუბრწეინდა. ქუდი იღლიდან გამოიღო
და შინ განსაქცევადა დაემზადა, რომ ამდგარი დედა დაენახა;
მკერამ მასწავლებელმა ქალმა შეახერა:

— მოიცა, მოიცა. შენ რა გქვიან?

— თადულა.

— ხეშო თადული. მე და შენ ერთად წავალთ. ჯერ კი
ფუფალამ მომწერა—ესა სჭამოს ზატარა თადულამაო.

ბავშვს წვენი დაუსხა და ქათმის ნაჭერი გადმოუდო. თა-
დულა გემრიელად იღმურძლებოდა, რომ მასწავლებელმა ქალ-
მა უკვე შალი მოისხა თავსე და წამოსასვლელად გაემზადა.
თადულა რომ ადგა, ზურის ეუა იღლიაში ამოიღო.

— მასწავლებლო, ეს დედას...

— ჰო, ჰო, რა თქმა უნდა: დედასაც ჰმია... სულ ფუფა-
ლას გამოგზავნილია: შენც უნდა სჭამო, დედამაც... ასლა წა-
ვიდეთ...

თადულა ცახს სწვდებოდა სისარულით, როცა ორნიც კარ-
ში გავიდნენ.

IV

როცა კარი შეადო, მასწავლებელს გააკანკალა. ეინვა და
საძინელი სიხუძე გამეფებულიყო ოთახში.

— აი, დედიკო აქაა!

მაგრამ თადულას ჩვენება აღარა სჭიროდა მასწავლებლებს.

— შენ აქ გაჩერდი, ზატარა, დედას მე ვნახავ...

მივიდა, დასედა, გაუჩნულ შუბლზე სელი გადაუსვა. შემდეგ მავა გაუშინჯა. არავითარი მოძრაობა.

— საწყვადი!...

მდურბად წაიხურნულა თავისთვის და ზირი კედლისკენ იბრუნა, რომ თადულის არ შეეძნია მისი ცრემლები. შემდეგ სასე მოიძნირულა და თადულისკენ წამოვიდა.

— იცი, თადული: დედას სძინავს... ფუფალამ შემოსთვალა, არ გააღვიძოთ დედიკო. თადულა შენთან წაივანე, და როცა გაიღვიძებს, დედიკო მაშინ აჩვენეო. წამოხვალ?

— ჰო, მაგლამ დედიკო?!

— აკი გითხარი—სძინავს... წავიდეთ, კიდევ მივწეროთ წერილი ფუფალას... ის ისე კარგია, რომ... მეცა მჯობიან, დედიკოსაც... სულ ოქროს ჩიტებს მოგიტანს...

თადულა მსიარულად გაჰყვა. თბილს ოთახში კარგა ხანს იცელქა; ათახში ერთხელ გაახსენდებოდა დედა, მაგრამ მალე ივიწეებდა. სითბომ და ალერსმა მალე ტკბილად ჩააძინა. მის თამაშობისა და ძილის დროს კი მასწავლებელმა ქალმა უკვე მოასწრო საქმის მოგჭარება. მღვდელთან კაცი აფრინა, რომ მიცვალებულისთვის ესრუნათ.

შეორე დღეს თადულამ ერთის ამბით გამოახილა თვალები.

— სხვა, ჩემო ზატარა, როგორ გეძინა?

— კალკათ! ფუფალა ვნახე... დედიკოც... მაკოცა დედიკომ და ისე მითხრა: შეილო, შენს წელიდს ანკელოწები კითხულობენო.

— აკი გითხარი, ფუფალა დედიკოზე კარგია შეუქი. დედიკო მორჩა...

— მელე სად აღის?

გაქონებული
გაქონებული

— ფუფლასთან... შენც აკი ნახე... ასე შემოსთვალა, ჭკუდის
ნად იუბეი და ეოველთვის გინახულებო. აი, ჩემთან იქნები,
ისწავლი და შემდეგ ფუფლას შენ თვითონ მისწერ დედო-
კოსთან, რაც გულით გინდა...

მასწავლებელმა ქალმა გადაჭკოცნა. მისი ცრემლები ბაუ-
შვის სამადლობელ ცრემლებში აირია...

იმ დღესვე თადულა სოფლის სკოლაში წავიდა თავის
კეთილისშემოყვართან ერთად და დიდის ბეჯითობით შეუდგა
სწავლას, რომ ძალე საკუთარი ხელით მიეწერა საუფარულ დე-
დიკოსთვის გულის ნაღები...

დ. კასრაძე

— ფუფუბლასთან... შენც აკი ნახე... ასე შემოსთვალა, ჭკპრად
ნად იუავი და ეოველთვის გინახულებო. აი, ჩემთან იქნები,
ისწავლი და შემდეგ ფუფუბლას შენ თვითონ მისწერ დედო-
კოსთან, რაც გულით გინდა...

მასწავლებელმა ქალმა გადაჭკოცნა. მისი ცრემლები ბავ-
შვის სამადლობელ ცრემლებში აირია...

იმ დღესვე თადულა სოფლის სკოლაში წავიდა თავის
კეთილისშეთაყვისთან ერთად და დიდის ბეჯითობით შეუდგა
სწავლას, რომ ძალე საკუთარი სულით მიეწერა საუვარდელ დე-
დოკოსთვის გულის ნაღები...

დ. კასრაძე

ნუ მოკვდები!!

(ჩემს ბიძაშვილს—ელენეს)

თელი ცხრა თვე ისე გაატარა თინიკომ, რომ სოფელი არ უნახავს, და ეს ცხრა თვე მთელ საუკუნედ მიაჩნდა. როგორც იუო—ნატვრა აუსრულდა: სწავლა გაუთავდა და, შემდეგ კლასში გადასული, ძლიერ თავის საუფარელ სოფელში დაბრუნდა.

სახლში შესვლისთანავე ქუდი მოიგლიჯა და ისევ კარებს უნდა სცემოდა, რომ თავისი დიდი ხნის უნახავი მეგობრები ენახა.

— სად მიხვალ, გოგოა!..—მიამხსა აღერსით მისმა მო-

ჩიფჩიფე, თალხად ჩაცმულმა და სახე-ღარებიანმა დიდგამი:—
გოგო, აღარ შეჩვენები, შე დასალუზავო?

ამ სიტყვების შემდეგ გასაქცევად გამზადებული თინიკო
დაიჭირა და სასოებით გულში ჩაიკრა.

— ჰა, გოგო... რომ პირბისარ,—შენი დიდგმა აღარ გა-
კონდება?.. ისევე ისეთი უჩაღანა უნდა იყო?..—აქ დედამაც შე-
ნიშნა, რომ ჯერ დიდგმას უნდა მისაღებოდა, რადგან უფ-
როსია, მისი დიდიდედა.

თინიკო უსმენდა მათ, თავი ოდნავ ჩაფლუნა და თვალებ-
ით კი კარებთან შეგროვილ გოგო-ბიჭებს უდიშოდა,—შო-
რიდანვე აღეზიანებდა თამაშობის წადილს. მისი შეგობრებიც
იდგნენ კარებში, ჩუმად იცინოდნენ, ჩურჩულებდნენ და ელო-
დნენ, როდის გამოუსწლტებოდა ზელიდან თინიკო თავის „ბე-
ბრუცანა დიდგმას“, როგორც ეძახდა ხოლმე მას თინიკო.

მაგრამ არც დიდგამი აწეენინა ზატარებს, როდესაც დაინა-
ხა მათი ერთმანეთისაკენ ესოდენი ლტოლვა. და ის იყო ხე-
ლები გაუშვა დიდგამი, რომ თინიკო ტუვიასავით ყცა კარებს
და შეგობრებ-ტოლებში ჩაერია. წამსვე კივილ-ხივილით გაე-
პურნენ ეზოსკენ. მას შემდეგ თინიკო ერთხელ შემოვარდა შინ
ცოტა ტებილფულობის და სათამაშოების წასადებად; მერე იმ
დღეს თვალთ აღარ დაუნახავთ. ტუვილად ეძებდა დედა, ამაოდ
ეძახდა,—თინიკოს ვერ ეთმოებოდა გოგოები და ისევე მათთან
ამჯობინებდა.

როდესაც კარკა შებინდდა, მაიკომ მეზობლიანთ ფეფე
გაგზავნა თინიკოს მოსაუყვანად, თვითონ კი თავის დედამთი-
ლით ჩაის შეექცა.

— არ მოვიდა ეკ საძაგელი, შინ სომ ველარზინ ნა-
ხავს,—სთქვა უკმაყოფილოდ მაიკომ.

— რა უშავს, შვილო, ბაღდა... ესალისება... — ეტოდა დიდება.

ამ დროს კი თინიკო ერთ დედაბრის სახლში იყო და მის მეგობარ მაროსთან ფუსფუსებდა. შებოლავილ-შეჭვარტლულ კედლებს ძლივს ანათებდა ჰატარა მინაკვარი*), რომლის მკრთალი შუქი ხალიჩიან ტანტზე შუოლარე ავადმოფ ქალის ფერ-მკრთალ სახეს მისდგომოდა. მოხუცი კეკე ავადმოფის თავით იჯდა, მუსხლებზე იდაუე-დაურდნობილი, 'დაფიქრებული ერთ წერტილს მისჩერებოდა და ხან-და-ხან თავს აქნევდა. თინიკო და მამო ტიკინებს ათამაშებდნენ და ტბილად ჭუკ-ჭუკობდნენ. მთელ სახლში რაღაც ჩუმი, მძიმე ჰაერი ტრიალებდა.

ავადმოფი ქალი მაროს დედა იყო, რომელიც აგერ მესამე კვირას, რაც ლოგინად ჩავარდა და არსებით სჩანდა შველა. მამა მაროსი ომში იყო გაწვეული, და მისგან უკვე კარგა ხანია წერილი არ მოსვლიათ. ის იყო ერთადერთი მარჩენალი კეკეს ოჯახობისა, ერთადერთი იმედი... და დღეს ამ ოჯახის კეთილდღეობას ბოძი აქვს გამოცლილი და დაქცეულია... ასეთი გაჭირვება ჯერ არ უნახავს კეკეს, და ახლა რომ წერტილს მისჩერებია სადღაც ბნელ კუთხეში — ეს სხნის, გა-მოსავლის ძიება, ვაებაა მისი მოხუცი გულისა, და ეს ვაება, ეს შეწუსება უძინო ფანჯრებიდან და კრამიტე-ამლილ ბანიდანაც მოსჩანდა, რასაც ეველა გამვლელ-გამომვლელი იგრძნობდა უჩველად.

თინიკო, თუძცა ჯერ კიდევ ჰატარა იყო, მაგრამ რაღაც იდუმალი, მისთვის გაუგებარი გრძნობა ჩავსახა გულში და რა-

*) მინაკვარი — ლამაზი, სოფლად გავონილი სიტყვაა.

დაცნაირად აუჩქროლა იგი... მისი გულითადი მეგობარი მარო დასეულ და გაცვეთილ კაბაში იყო, ფეხშიშველად... დიდება კეკე სომ თითქმის მონძებში დადიოდა... რაღაც სიბრაღული და თანაგრძნობა გამოიწვია თინიკოს გულში ამ სურათმა, რაღაც ჩაეკონა მის არსებას, უსურვაზის წნელივით.

მაროს დედას რომ მიუახლოვდა და გავეითებული, გამხდარი და განსურებული სელი ჩამოართვა, — ცრემლები მოვრია თვალებზე და იმ წუთიდან რაღაც ნაზი, განუსაზღვრელი სიკვარული იგრძნო, მეგობარ მაროსადმი.

— ძია სანდრო სად არი? — ჰკითხა თინიკომ ბავშვურად თანამგრძნობ კილოთი და თან გაიკვირვა, რომ „ძია“ უთხრა და არა „შენი ძამა“, რადგანაც ასე აპირებდა თქმას.

— ომშია, შეიღო... — მაროს მაცეგრ ღრმა ამოოხვრით უპასუხა კეკემ.

მაროს დედა ოდნავ კენესოდა, სიცხე ჰქონდა. და კეკე ტილოებს უცვლიდა. იგი ჩუმად იწვა, გარინდებული, უძრავი, და სანამ არ დაიკვნესებდა — მისი იქ ეოფნა არაფერს ეძინეოდა. თინიკოს კითხვაზე მაროს დედამ ამოიკვნესა და უსმოდ ცრემლები გადმოუარა.

თინიკომ რომ შესედა ავადმოოფის გამხდარ, მტირალ სახეს, გული მოკეუმმა, ტირილი დაიწყო.

— რაღა ტირი, შეიღო?! — შევეითა კეკე, და შერე, თითქოს გაიგო ვეელაფერიო, დაუმატა: — დიდება შენს მოწეალებას, ღმერთო, რომ ბავშვსაცკი ატირებ ჩემს გაჭირვებასეო!.. — თვალები მოიწმინდა კაბის კალთით და რძალს დაშვიდება დაუწყო.

თინიკომ რაღაც სიასლოვე, ნათესაობა იგრძნო ამ
ში, რაღაც ნდობა და სიუვარული იგრძნო კეკესადმი, მარო-
სადმი, მის დედისა და შორს გადაკარგულ მამისადმი. თინი-
კოს აღარ უნდოდა წასვლა აქედან: მას უნდოდა თამაში მა-
როსთან, რომელიც ასეთი უიღბლოა და გულნატკენი, რო-
მელიც ასე ეცოდებოდა. თინიკოს ძალიან უნდოდა მასთან
ტიქტიკი და კართობა. და ვერც კი შეაძწნია, როგორ დაღამდა:
სოლო როცა ფეფე მოვიდა მის წასაუვანად, თინიკო უკმაყო-
ფილოდ გამოეთხოვა და შიატოვა მარო.

— სად იუავი, ჩამო მესეთუნახავო?—შევეითხა დედა თინი-
კოს, როცა უკანასკნელი სასლში შევიდა და განაღებულ ოთახ-
ში თვალების ბუტვა დაიწყო.

— დიდება კეკესთან... მაროს...—მიუგო თინიკომ და თან
უნდა მოეყოლა, რაც ნახა, რამაც შეაწუხა.

— უი, დამიდგეს თვალები, —სახადიანთან?—წამოიძახა მის-
მა დიდებამ და წამოხტა.

დედაც მივარდა და წამსვე გამოუცვალეს ტანისამოსი, ხეღ-
ზირი დაჰბანეს.

— დიდი ხანია, რაც ავად გახდა?—იკითხა თინიკოს დე-
დამ, როცა ისევ შემოუსხდნენ ჩაის.

— მაღე სამი კვირა იქნება... ეექ... არავინა ჰეავს საცო-
დავს მომვლელი, თორემ...—სთქვა ამოოხვრით დიდებამ.

— რაღა ეშველებათ, ეკ რომ მოუკვდეთ...

— ღმერთმა დაიფაროს... ღმერთმა უღხინოს...

ამ ლაპარაკში თინიკო ჩაის შეექცეოდა და ეურს უგდებდა
დედა-დიდების ლაპარაკს. თან კი მის თვალებს არ მოშორე-
ბია ღარბულად მოწვობილი ოთახი, დაღვრემილი ბუხარი,

რომელიც კარების ჰირდაჰირ იყო და უოველ შემსვლელს შავად მიანათებდა ხოლმე; მაროს დედა, ლოგინში გულადმა მწოლარე და დაფიქრებული, ნაღვლიანი დიდება კეპე. თითონ მაროსაც კარებში ხედავდა, თითქოს დილას აქეთ, რაც დაბრუნდა, სულ ერთ ადგილას სდგასო. მია სანდროც მოიგონა—მაროს ძამა, ომში გაწვეული... და დადვრეპილი წარმოუდგა თვალწინ. იმათი მშვიერი ბოთვერა!.. დღეს სომ არც კი დაუეფუია... უეჭველად იმასაც ეძიება... საწული ბოთვერა!.. ფიქრობდა თინიკო და თან ჩაის შეექცეოდა.

უკვე კარგა ხნის დაღამებული იყო, როცა თინიკოს ლოგინი გაუძალეს და დააწვინეს. მაგრამ თინიკომ ჯერ კიდევ კარგა ხანს იტრიალა საბან ქვეშ.

— დედი... დედი, ჰური მძიან, ჭა!..

— რა ვქნა... რა გაჭამო, შვილო: ჰურიც ქვასავით არის გამხმარი.

ვეურებოდა თინიკოს დიდება კეპეს და მის შვილიშვილ მაროს ლაზარაკი, დღეს რომ მოისმინა. ამ დროს მაროს დედას რომ ცრემლები გადმოსცვივდა და გადირბინეს უფერულ დაწვებზე—ესეც კი წარმოუდგა თვალ წინ.

— შვილო!—მოესმა ასლა დედის დარიგება, წელან რომ სთქვა,—გენაცვალე, ნუღარ წახვალ მარიანთსა: იქნებ მართლა სახადია, და რომ გადაგედოს—რაღა ვქნა? მამა-მეჩი სომ წუხალში გადასაგდები იქნება... ნუღარ წახვალ! არა... დილაზე ადგება თუ არა,—მაროსთან გაიქცევა... წაიღებს საჭმელს, იმის დედასაც აჭმევს... ნასიამოვნები კეთილი დედა კეპე მიუბაღურებს თავისებურად, ცრემლებიც მოადგება თვალებზე და ზეცისკენ ხელვა-ამართული დალოცავს... მთელი დღე მათთან

იქნება, არ მოშორდება, და, როცა მზე ჩავა, დაბნელდება, ოთახს განათებენ...

აქ თინიკოს სელები ღუნედ დაეშვა ჭრელ საბახსე და ძილს მიეცა.

მაგრამ დღის ათასნაირმა შთაბეჭდილებამ ისე როდი ჩაუხრა. თინიკომ არეული სიზმრები ნახა.

აგერ თინიკო მშვენიერ ბაღში მოჭევა. ევაზილები ჭიბულავენ თინიკოს თავისი სიტურფით, სურნელებით, და ისიც დარბის, დასტის, ფუტკარივით არ უსვენებს მათ. რაღაც არა-ჩვეულებრივი მზეა, — ძალზე ანათებს, მაგრამ როდი სწვავს, არ აცხუნებს... აგერ ზეჟელას დაედევნა... დედავ, რამოდენა ზეჟელაა, და ასლა რა ჭრელი, რა ლამაზი!.. უნდა დაიჭიროს უმჭეველად... მიიბრის, დასდევს. ზეჟელა ფარფატით ხან სელიდან უსნლტება, ხან თავსე გადაუვლის ხოლმე და სელებ-ამართული თინიკო წუთით ერთს ადგილს ჩერდება... კიდევ, გამოეკიდა, და აი, ამ სირბილში სადღაც უსასღვრო სრამში გადავარდა... ეშინია, კრთის, იკუმშება და სულ-განათული ელის — როდის დაეცემა ამ ჯურღმულის ფსკერზე...

უცხად მიიწი, სრამის სვეულში ვიღაცეებს მოჭკრა თვალი და გულ-შემსარავი ტირილი და ოხვრა მოესმა. თინიკო დააცქერდა და თავისი მეგობარი მარო დაინახა, მონძებში გასვეული, მტირბლი... თინიკოს ამის დანახვასე გული მოეკუმშა, ეელში რაღაც მოაწვა. რაღაც საშინელმა ფიქრმა გაუელვა თავში და მიიხედ-მოიხედა. ცოტა მოშორებით გრძელი კუბო იდგა, არა-ჩვეულებრივად გრძელი, და დიდება კმკმ მუხლ-მოდრეკილი მწარედ ქვითინებდა. ეს რომ დაინახა, სა-

შინლად აუშკერდა გული, თავისი მოკლე კაბის კალთა შიგნით რა თვალებზე, აშოიკუნესა და ტირილი დაიწყო.

— შვილო... თინიკო... შვილო... — მოესმა ამ დროს დედის სმა თინიკოს.

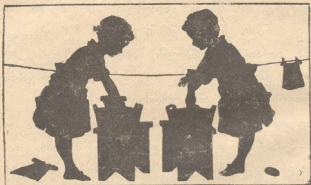
თინიკომ თვალები გახსილა, მაგრამ მანც გონს ვერ მოსულიყო...

— შვილო... რათა სტირი... სომ არავინ შეგაშინა?!

თინიკომ ფუნხულა სელები თვალებზე მოისვა და დედას შესედა.

— დედი... დედი... ნუ მოკვდება მაროს დედა... ნუ მოკვდება!.. — წამოიძახა თინიკომ და ტირილით დედას ჩაეკრა გულში...

აღე

შ ა თ ე რ ა კ ი

ზე კაი მანძილზე დაშორებოდა დედა-
მიწას, მწვერვალისათვის მიეტანებინა,
რათა იმისთვისაც გადაეშალა თავისი
მსურვალე, მკრძნობიარე გული.

კვირბაღდებოდა. ამის გამო სოფელი ჩოჩოლში იყო.
უკვლა საქმის პორჩენას სწრაფობდა: ბევრი თაუბომწონე ზა-
ტარბლის კარ-მინამო უკვე სუუთად გამოიუფრებოდა. აქა-იქ
მოსჩანდა ღობესე დაფენილი სარეცხი და მარგილებზე ჩა-
მოცმული მაწვნის ქილები. ახლად დაბუდებულ კრუს-წიწი-
ლის წივწივს ერთოდა ბატების სისინი. ალბად მათ მინდვრის
სუუთა ჭაერთან არაფრად ესიაპოვნებოდათ გომის დახმული
ჭაერი. შორს. ჯერ ურუდ, შემდეგ კი უფრო გარეკვეით მოის-
მოდა გამოსული გუთნის ჭრიჭინი, რომელიც გუთნის დე-
დას მოჰქონდა სახლში. მაშვრალი გლეხობა მინდორ-ვენასე-
ბიდან მიეჩქარებოდა სახლში. დაკარწახებული დედაკაცები
ამოსჯდომოდნენ პროხებს მოსაწველად და ერთი ალიაქოთი
უდგებოდათ, როდესაც რმით წახალისებული სბორები დედის
ჯიქანს ეტანებოდნენ. ამ საერთო შრომისათვის თავი დაელ-
წიათ ახალგაზდა ქალებს, რომელნიც მორთულ-მოკაზმულნი
ბაღჩას გადმოძვარიუვნენ და მოსიარულე ხალხის ცქერით
ერთობოდნენ.

ზატარა დათას უკვე ჩაუბარებია ზატრონებისათვის სხორები. გარედ დერეფანშია ტახტზე წამოწოლილი და ჩუმად ეურს უგდებს სეების იდუმალ შრიას, რომელიც ნახასავით მოქმედობს მასზე და ძილს ჭკვრის.

დათა შესბორედ ედგა სოფელს და იოლად მიჰქავდა რმით თავისი ოჯახი. გარდა იმისა, რომ რმე მათ საზრდოთაც ჭეოფნიდათ, ერთ მის ნაწილს კიდევ ჭეიდნენ, რომლის ფასით იქნდნენ ეველა საჭირო საგანს, მაგალითად—ჰურს, საზონს, სანათს, ჩასაცმელს და დასახურს. მამის სიკვდილის შემდეგ დათა-ლა იყო ოჯახის ერთად-ერთი შემნახველი. მას უნდა ეზრუნა ოჯახისთვის, რომელსაც არა გააჩნდა-რა, არც სახსავ-სათვის, არც ურემი, არც ხარი და ცხენი. შესანახი იყო დედა და გასათხოვარი და. ეველას უნდა გასძლიოდა უდროოდ ცხოვრების უღელში ჩაბმული დათა.

ზირველი წელი მამის სიკვდილის შემდეგ მან სხვის კარზე მოჯამაგრობაში გაატარა. მაგრამ მოჯამაგრობაში აღებულმა სამმა თუძანმა არაფერი ძალბო დასდო სახლს, თუძე არც დედა-შვილი ისინდენ შინ გულ-სელ-დაგრეფილნი: ზრდიდნენ ქათმებს, ბატებს და ჭეიდნენ, მაგრამ საშინელი სიღვირის გამო გაჭირებას თავი ვერ დააღწიეს. ბევრჯელ მშრალი ლუკმის მონატრულნიც კი იყვნენ, რადგანაც სახლში არა გააჩნდა-რა გასაყიდი, სესხით კი არავინ ასესხებდა მათ.

ბევრი ფიქრის და ეოჰმანის შემდეგ დათას დედამ არჩია შვილის სახლში დაბრუნება, რადგანაც იქ მეტი სარკებლობის მოტანა შეეძლო ოჯახისათვის. მწეემსავდა სოფლის სბორებს, რაშიაც იღებდა მუდამ კვირა სამაბათო რმეს და გარდა ამისა გარიგებული იყვნენ თითო ლიტრა ჰურს ნახორის დაძლიას. აღებულ ჰურით გამოიკვებოდნენ ეველანი ზამთარში; მანამდის კი ამათ აღებული რმე აცხოვრებდა. ჭეიდ-

დნენ ზედ-მეტ რმეს კარგ ფასად ქალაქში. გარდა მესხორეობისა დამო სხვანაირადაც სცდილობდა ოჯახის რჩენას: ჩამოჰქონდა ტუიდან გუდურები და ფასად აქცევდა. მას არ გამოეპარებოდა შინდორსა და ტუეში არაფერი. ეკვლავური, რაც კი მოვიდოდა იქ, თავის დროზე ჰკრეფდა და მიეზიდებოდა ქალაქს. ამგვარად მას არ გადურჩა არც მარწუვი, არც მავკალი, სოკო, სარტყური, დანძილი და სხვა. ასლა შვინდსა და ზანტაზე-და იყო ჯერი შიშვარი.

ლუკმა ზურს და ოჯახის საჭიროებას იმდენი გადაანარჩუნა დამო, რომ დედას და დას ფესხაცმელები უყიდა და მაძის წლის საწირავი ზურგით ჩამოტანილ გუდურებით გადაიხდა.

დამოს დედა ერთ სინარულში იყო შვილის ასეთი გამოჯვრებით და თვალ-აცრემლებულს ბევრჯელ წუწუნით უთქვამს:

— მაძა-შენი შავ შიწას ამოეფარა და შენ ამაგს არ მოესწრო, თორემ ჩვენ როგორც იქნება ჩანჩალით გავატარებთ ამ წუთი-სოფელს...

არც სახლში აუენებდა ხელ-ფეხს დამო: ხან შეშას სჭრიდა, ხან ქალაძნებს ასხამდა, ან არა და დედას შველოდა ბოსტანში.

— ჰალალი იუოს შენზე დედის ბუბუ!—იტყოდნენ სოლმე მესობლები მოფუსფუსე დამოს დანახვაზე.

ნაუ... ნაუ... ნაუ... მოწეენით გაისმა სოფელში საუდრის ზარის ხმა.

დამოს ხუმრობაში ჩასძინებოდა და ხვეწნა დედისა, რომელიც სთხოვდა ადგომას, არ ესმოდა.

— ადე, დედა კენაცვალოს, ჩამოიარე შაბათის რმეზე. ეგებ დროზე შევადედო მაწენები, რომ ხვალ მოასწრო მათი ქა-

ლაქს გაუიღვა და იარშუკასე სავაჭროების ეიღვაც,—კვლავ განუმოორა დედამ.

დათა მარდად წამოდგა ფეხსე, ხელში აიღო დედის და-მსადებული რმის ჭურჭელი და საქმეს მიაშურა. ვიდრე დათა რმეს მოზიდავდა სახლში, დედამ ქვაბებს მოუყარა თავი, წვა-ლი მოავლო, ღობესე მოამტვრია სმელები და ცეცხლი და-ახლო. ამ დროისთვის დათამაც მოიტანა რმე, რომელიც დედამ გასწურა. ორ დიდ ქვაბში მოაქცია და ერთი მათგანი ცეცხლსე შემოდგა.

— ბგრემც დედა შემოგველოს, ამ რმეს ეური უგდე—არ გადმოვიდეს. ამას რომ-აადულებ, მეორე ქვაბს შემოდგამ. შეკი ჩვენებიანთსა ავალ ზურის სასესესებლად,—შეხვეწა დედა დათას.

დათა მოუჯდა ქვაბს. წვეული ცეცხლი ჯიუტობდა და მა-ლე მოჭებურდა მისი ცქერა. გასართობის ძებნას შეუდგა: ჩა-მოიღო ჩონგური და თავისი საეყარელი სიმღერა „გენა-ცვალებო, ვარსკვლავებო, მოწეენილო ცაო!“ დაჭმდერა. მაგრამ მალე მისი უურადლება მიიპერო უფრო საინტერესო საგანმა. გულმა ბგერა დაუწყო. ძლივს იხელა ისეთი დრო, როცა თავისუფლად გასინჯავდა აკრძალულ თოფს. სხვა დროს სოამ დედა და მატრანკეცა და ასლოს არ მიაკარებდნენ!..

ბევრი ატრიალბა, სინჯა და გული იჯერა მისი მზერით. საწეენად ის დარჩა, რომ თოფი გატენილი არ დახვდა.

— ექ, მინდორში რომ გამატანდნენ, რამდენ კურდღლებს მოვიტანდი,—გაიფიქრა დათამ.

დათა ჯერ კიდევ თოფის ლოლიაობაში იყო, რმე რომ ადუღდა. ქვაბი დანახვერდა თანდათან და ჭვარში დაშწარი

რმის სუნი დატრიალდა. საქმეში კართულმა ბოლოს-და იგ-
რმხო ტრუსის სუნი. მივარდა რმეს, მაგრამ შენ მტერს, რაც
იქ იხილა!

— დალახვროს ღმერთმა, რა მოსვლია!— წაიბურტყუნა და-
თამ და დააშტერდა ქვას.

ის რომ ჩამოდგა ძირს, ახლა მეორე ქვების დაღმას
შეეცადა; მაგრამ ისე უხერხულად დაავლო სელი, რომ სელი-
დან გაჭვარდა და იქიდანაც ცარიელი დარჩა. იდგა საცოდავად
ფერ-წასული დათა და ჭირისუფალივით შეჭყურებდა იმ ორ
საბედისწერო ქვას. შეჭყურებდა მათ და არ იცოდა, თუ რად
დასჭირდა ავ-მაენეს ასეთი უბოროტების მიუენება.

ამ საცოდაობაში მოუსწრეს დათას.

— ქრისტიანო, არ უეურბე ამ სამაგელს— რა უქნია?!— შე-
ჭვირბა დათას დამ, თან ქვებზე მიუთითა დედას.

— უი, თვალები კი დამიდგეს!— შემოიკრა მუსლებზე ხე-
ლები დედამ. — შე დალოცვილო, სხვა რაღა გებარა, რომ ამ-
საც ვერ უპატრონე?— საეკედურით მიძარბა დედამ.

— ალბად ეშმაკობას მოჭევა, რძე კი გადავიწედა,—
სრულის რწმენით სთქვა დათას დამ და სახლის თვალიერე-
ბას შეუდგა. მაგრამ თავის ტეხა არ დასჭირდა, რადგანაც
თოფი იქვე ტანტზე დარჩომოდა, და ეს კი საბუთად საკმა-
რისი იყო.

— მე კი არ ვიცი, რომ ეგრე იქნებოდა!— იძახდა დათას
და, თან დედას თოფს უჩვენებდა. — აი, ამან დაუენა თვალები!
ახლა ჩითის კაბას კი არა-და დიბა-ატლასს უეიდი, შენმა
მხემა, არა?— არ ეშვებოდა გაჯავრებული და.

— კარგია, ქალო, დაეხსენ! ვითომ კაბა არ მქონია. რა

დაკეძართა! ბავშვი ისედაც შეწუსებულია, და შენ უარესად
უელს აწრევიანებ,—დაეკომაცა დათას დედა, რომელსაც შვილი
კაბას კი არა-ქვეყნიერებას ერჩივნა.—უბათურავი აბა ვის არ
მოსვლია!

შერცხვენილ დათას კი სმა ვერ ამოეღო, მხოლოდ ჩუმად
იცრქმლებოდა.

ალ. სარალიძე.

მერცხლების გადაფრენა

ზაფრთა თბილ ქვეყნებისკენ
მერცხლების გადაფრენითა;
უეურა, ნახა, და მე კი
უნდა მოძლადლოს სმენითა.

დაქინებული მიუვირის:
— უური დამიგდე, დედაო!
საქმე მაქვს, — აღარ შეშვებ,
რაც უნდა გამოვედაო.

მითხრა, და როგორ გადმოგცემთ?
მისებრ ვერ აუტოტინდები!
ამბავთა სმენით მოძლალა,
ველარ მოჰქსოვე წინდები;

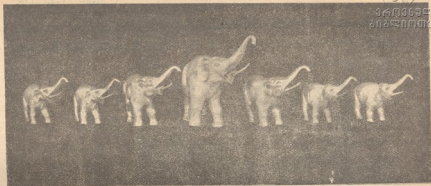
ხელსაქმე იქით გადავდე,
უნდა ვუსმინო ამასა, —
მიფრენენ, უჭიკჭიკებენ
ბარტეები დედას, მამასა:

—აქ ახლა ცივა, გავფრინდეთ
 თბილ ქვეუბნებზე, დედანო!
 იმათ რა უჭირთ, ვინაცა
 ღამაჲ სახლებში სხედანო!

—აქ ახლა ცივა: გავფრინდეთ,
 ჭიკჭიკით შევძრათ არეო;
 ვრცელთა ჩვენი საურენი,—
 ღმერთო, შენ დაგვესმარეო!

ბაბილინა

სპილო და პირთხა

(პიმენოვისა)

სპილო ვეებერთელა ცხოველია, ეველა ცხოვე-
ლებზე დიდი. ოდესღაც, მრავალი ათასი წლის
წინად, ქვეყანაზე ცხოვრობდნენ სპილოზე კიდევ
ბევრად უდიდესი, უზარმაზარი ცხოველები, რომ-
ლებსაც მამონტებს ეძახიან. მამონტები დიდი
ხანია გაწუდნენ, მაგრამ ციმბირის ვინულებში
ასლაც ზოულობენ მათ ძვლებს და ხან-და-ხან მთელ სსეუ-
ლებსაც.

სპილო არის მამონტის შთამომავლობა, სოლო, როგორც
ვთქვით, მამონტი ბევრად უფრო დიდი იყო. სპილოსავეით
მამონტსაც ჰქონდა სორთუმი. უსორთუმოდ სპილოს ძალიან
გაუჭირდებოდა ცხოვრება: სსეული ისე აქვს მოწყობილი,
რომ თავით მიწას ვერ სწვდება. საჭმლის შოვნა მისთვის
შეუძლებელი გახდებოდა, რომ არ ჰქონოდა გრძელი სორთუმი,
რომელსაც ერთსა და იმავე დროს ზედა ტუჩის, ცხვირის, ხელის

და თითების მაგიერ სძარბოს. წეალსაც სორთუპით სვაძს
ტანსაც სორთუპით იგრილებს, ბლომად შეისრუტავს სოლმე
წეალს და შადრევანივით ამოუშვებს ზევით.

მამონტი

სორთუპის ბოლოზე მოთავსებული აქვს ჰატარა სორც-
პეტი, რომელსაც თითივით სძარბოს. ამ სორცპეტით სწილოს
სულ ჰატარა ნივთის ადებაც კი შეუძლია.

ჩვენ ქვეყანაში სწილო აფრიკიდან და აზიიდან მოჰყავთ;
მისი ნახვა მხოლოდ სამხეცეში შეიძლება.

არ შეიძლება ითქვას, რომ სწილო ლამაზია. იგი ისეთი
დიდია, რომ ადამიანი მასთან სულ ჰაწია მოჩანს.

ერთსელ ცნობილმა მოგზაურმა ლეინგსტონმა აფრიკაში
მოგზაურობის დროს ნახა, როგორ შეაფარა თავი წვიმაში
ერთმა ზანკმა სწილოს უურის ქვეშ.

თუმცა კაცი ასეთი ჰატარა სწილოსთან შედარებით, მაგ-
რამ ეს უშველებელი ცხოველი სრულიად ემორჩილება. ადამი-
ანს შეუძლია სწილო გაწვრთნას ისე, რომ ეოველი თავისი
ბრძანება დაუეოვნებლივ შეასრულებინოს. სწილო ერთობ გა-

გებული და ჭკვიანი ცხოველია, ბევრ რამეს შესწავლა შეუძლია, ამასთან გამგონიერ არის და მოწინილიც.

ინდოეთში გაწვრთნილი სწილოები ბევრ სხვა-და-სხვა გვარ სამუშაოს ასრულებენ. ინდოელები ძალიან მოხერხებულად იჭერენ სწილოებს, ამინაზრებენ და თავის მოსამსახურეებად სდიან.

ერთმა ინგლისელმა აფიცრმა ინდოეთიდან წაიყვანა სწილო, რომელსაც ძალიან შეუყვარდა ამ აფიცრის შვილები. ეველგან დასდევდა და ისე უვლიდა, როგორც ნამდვილი გამადელი: წავიდოდნენ, მაგალითად, ბავშვები სათევზაოდ, წაიღებდნენ ანეკსებს, სწილოც თან გაჰყვებოდა და მოთმინებით უცდიდა, ხანამ გაათავებდნენ. ხან-და-ხან თითონაც იღებდა მონაწილეობას. მშვენივრად შეისწავლა ანეკსის ჩაგდება და არასოდეს არ გამოეპარებოდა ამოღების დრო: შეინძრებოდა თუ არა ანეკსი, მაშინათვე ამოათრევდა თევზს.

სასოკადოთ სწილო გულკეთილია, მაგრამ წუენას არ ივიწყებს და სამაგიეროს უეჭველად გადაგიხდის. ეს შურისძიება ხან-და-ხან ძალიან სასაცილო გამოდის. აი, მაგალითად, როგორ გადაუხადა ერთმა გაწვრთნილმა სწილომ სამაგიერო ერთ თერძს, რომელმაც ნემსი უჩხვლიტა სორთუში. ამ სწილოს ჩვეულებად ჰქონდა: როცა ქუჩაში მიდიოდა, ეველას სორთუმს აწვდიდა, — რასმე მომცემყო. ერთხელ დია ფანჯარაში თერძი დაინახა, გაუწოდა სორთუმი, მაგრამ ზურის მიცემის მაგივრად, თერძმა ნემსი უჩხვლიტა.

სწილომ გამოსწია სორთუმი და თითქოს არაფერი მომხდარაო, მშვიდად გაუდგა გზას, მაგრამ ეველაფერი დაისსოვნა. მივიდა მდინარესთან, ჯერ სორთუმით წყალი ააძღვრია, მერმე ბლომად შეისრუტა წყალი, დაბრუნდა უკან და ისევ თერძის ფანჯარასთან გამოიარა, უცებ მოიბრუნა სორთუმი და ტალახიანი წყალით თავიდან ფეხებამდე გაწუწა თერძი.

წეული ისე მაგრად სჩქეფდა სორთუმიდან, რომ თერმის
შეკირდები იატაკზე დაეცნენ და თითონ თერმიც ძალიან შე-
შინდა.

ზარიზის ბოტანიკურ ბაღში რამდენიმე წელიწადს ცხოვ-
რობდა ვეებერთელა სპილო. საღისი, უფრო მეტად კი ბავშვები,
ეოველ დღე დადიოდა მის სანახავად. მისი სიდიდე და ძალა
ეველას აკვირებდა. განსაკუთრებით ბავშვებს უკვირდათ და
უსაროდათ, რომ ამოდენა ცხოველი ასე დამშვიდებულად და
ცნობის-მოუვარეობით უეურებდა მათ თავისი ჭკვიანი, ზაწია
თვალებით.

სწილო, როგორც ეტეობოდა, შეეჩვია ტყეობას. პირველად სწილით თითქმის არაფერს სჭამდა და მოუსვენრად დარბოდა რკინით შეღობილ ბადის კუთხეში, რომელიც მის ბინას შეადგენდა. ბაღს, როგორც იყო, შეეჩვია, დაწენარდა და სრულიად არ ეტეობოდა, რომ თავის სამშობლოს ტყე-ველი ენატრობოდა. არავის არ უნახავს ის აღელვებული, ეოველთვის დინჯი და დამძვიდებული იყო, მხოლოდ ერთსელ სძინლად გააკვირვა მნასველები.

უცებ ძაღლა ასწია სორთუმი, და თითქოს უშველებელი მილიდან, ძაღსე ამობერა ჭაერი; შერმე დაიწყო სორთუმის აქეთ-იქით ქნევა და ბოლოს მორთო მეტად უძნო სირბილი და სტუნვა.

ხალხმა არ იცოდა, რაში იყო საქმე და სარჩარი მორთო ამ უცნაურ ცეკვასე. უეცრად სწილო შეჩერდა ერთ წუთს, თითქოს რაღაც აზრმა გაუბინა თავშიო, სწრაფად გაეშურა ვარცლისაკენ, რომელშიაც მისთვის სასძელი წყალი იყო, ჩაუშვა შიგ სორთუმი, გაივსო, ასწია ძაღლა და რაც ძაღლა და ღონე ჭქონდა—ამოისროლა წყალი. წყალს ცოცხალი ვირთხა ამოჭევა და მიწასე დაეცა. სწილომ აღარ დაბცალა გაქცევა, წამოუსვა სორთუმი და ისევ წყალში ჩააგდო. რამდენჯერმე შეეცადა ვირთხა თავის გადარჩენას, მაგრამ სწილომ ხელ-ასლად ჩააგდო წყალში; მერე სამჯერ აისროლა ჭაერში, და როცა ცოცხალ-მკვდარი ვირთხა მიწასე დაეცა, ფეხით გასრისა.

ამჟამად იყო—სწილო ვირთხასე ჯავრს იერიდა, რადგან ბუნებით ისეთი მშვიდობიანი და კეთილია, რომ თითონ არავის დაეცემა თავს და სულ ჰაწია ცხოველებსაც კი გზას უთმობს.

რა დაუშავა მას ვირთხამ, ან საიდან გაჩნდა სწილოს გა-

ლიაში—პირველად ეს ვერაგინ გაიგო. მაგრამ მერე უფრო ადვილად აიხსნა.

იმ დღეს თურმე ბადის მცველები ვირთხებზე ნადირობდნენ. ერთმა ვირთხამ სწილოს კალისს მიაშურა, და უკეთესი ადგილი რომ ვერ იშოვა, სწილოს სორთუმს დაეძაბა, ალბად იმ დროს, როცა სწილომ სორთუმი მიწაზე დაუშვა ამ დაუბატოებელი სტუმრის გასაშინჯად.

რადა საკვირველი იყო, რომ სწილო გაშწარდა და აქეთ-იქით ესეთებოდა, სანამ მოიგონა საშუალება, როგორ მოეცილებინა თავიდან ვირთხა.

მაგია.

რ ე ბ უ ს ი

(წარმოდგენილია დ. კლიაზიშვილის მიერ)

მე-12

ძველად
სანთლის
მაგიერ რას
ხმარობდნენ?

ან-ბანის მე-4 ტ
მე-10 ასო შეა-
ერთეთ და ორ-
ჯერ იხმარეთ.

მ ზ

ქალის
სახელი

რე

მე-12 №-ში მოთავსებულ შარადის და რებუსის ახსნა:

1) ვირი,—2) ჰეჰელა.

მიიღებთ ხელის მოწერა 1917 წლისათვის.

დასურათებ ული საყმაწვილო ჟურნალი

წელიწადი
მეცამეტე.

წელიწადი
მეცამეტე.

ქურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

შუიკნალი ზამრდის თვეში რკჯელ

24 წიგნი „ნაკადულისა“ მკირე წლოვანთათვის. 12 წიგნი „ნაკადულისა“ მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის პირველ გვერდზე იქნება მოთავსებული გამოჩენილ მხატვართა ნახატი.

ფასი ტურნალისა: წლიურად ორივე ვამოცემა—5 მან.—იმათ.
თვის, ვინც ტურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნიტ კი 6 მან-
ნახევარ წლით—3 მან. გაგზავნიტ—3 მან. 50 კპ. ცალ-ცალკე:
მკირე წლოვნათათვის 24 წიგნი—3 მან. გაგზავნიტ—3 მან. 50 კპ.
მზარდილთათვის 12 წიგნი—3 მან. გაგზავნიტ—3 მან. 50 კპ.
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ეს თხოვრით ხელის მომწერლებს, თუ ქურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გეაცნობონ და ადრესის გამოცვლა დროზე შეგვატყობინონ. ადრესის გამოსაცვლელად—40 კ. შიძლება მარკებით გამოიგზავნოს.

ხელის მოწერა მიიღება

თბილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სახლი, გოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пр. № 8. შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა; ქუთაისში — ისილოვ კვიცარიძესთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. მთავრიშვილთან. ფოთში — ლუდმილე მეგრელიძესთან. ბათუმში — ტროფიმ ინასარიძესთან ფოსტაში, ღ. სამსონ ყაზაიშვილთან — ქალაქის გამგეობაში. თელავში — ვანო პაატაშვილთან. ახალციხეში — კონსტანტინე გვარამაძესთან. ბაქოში — მეთოდე კაკაბაძესთან. გორში — ქეთევან ჯავახიშვილთან ღინიო ლომოურთან. ჭიათურაში — ივ. გომელაურთან. ხონში — მ. ი. ქავჭავიძესთან. მიხაილევოში — გიორგი ნაკაშიძესთან. ოზურგეთში — სალომე ხუნდაძესთან, ლანჩხუთში — მასწავლებელ ჯუღელიანთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე

გამომცემელი ზ. პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.